

NOTAT

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Vandforsyning
Ref. Bolej, Mikti
Den 22. september 2020

Hovedresultater af performancebenchmarking af vandselskaberne i 2020

Problemstilling

Notatet beskriver hovedresultaterne af performancebenchmarkingen af vandselskaberne omfattet af vandsektorloven i 2020. Benchmarkingen er baseret på data om selskabernes performance i 2019.

Baggrund

2020 er det tredje år med obligatorisk performancebenchmarking af vandselskaber omfattet af vandsektorloven. Benchmarkingen sker på baggrund af selskabernes indberetning af data fra 2019 om deres performance inden for sundhed, forsyningssikkerhed, energi, klima og miljø. Selskabernes performance inden for hvert område opgøres ved hjælp af en række parametre (tabel 1). 202 drikkevandsselskaber¹ og 98 spildevandsselskaber har indberettet til benchmarkingen i 2020.

Tabel 1 Parametre i performancebenchmarking af vandselskaber

	<i>Drikkevand</i>	<i>Spildevand</i>
Sundhed	Vandkvalitet, mikrobiologisk forurening	Overløb
Forsyningssikkerhed	Brud pr. 10 km ledning Antal forbrugerafbrydelsesminutter	Afløbsstop
Energi	Bruttoenergiforbrug	Bruttoenergiforbrug, rensning Bruttoenergiforbrug, transport
Klima	Nettoenergiforbrug	Nettoenergiforbrug, rensning Nettoenergiforbrug, transport
Miljø	Vandtab	Gns. udløbskoncentration af N, P og BI5

De danske vandselskaber er forskellige i forhold til, hvor mange mennesker de forsyner, hvor meget vand og spildevand de håndterer, længden af ledningsnettet og alderen på det, samt om det ligger i landzone eller byzone. Dette giver nogle forskellige udfordringer, som afspejles i selskabernes performance. Det kan derfor være vanskeligt at sammenligne selskaberne på tværs. Det er derfor i højere grad målet, at performancebenchmarkingen anvendes som et værktøj til dialog mellem vandselskaberne og interessenter, herunder kommunalbestyrelsen, om det enkelte selskabs aktuelle performance og udvikling i performance over årene. Nøgletallene skal således ikke benyttes til at føre tilsyn.

¹ Ikke alle selskaber har indberettet på alle parametre.

Det lovmæssige grundlag for performancebenchmarkingen er Vandsektorloven, som udmøntes i BEK. nr. 1364 af 25. november 2016 om performancebenchmarking af vandselskaber.

./ I bilag 2 findes en samlet oversigt over resultaterne.

Samtlige resultater vil blive præsenteret på www.mst.dk, hvor de enkelte selskaber kan se deres egne resultater og sammenligne sig med andre vandselskaber.

Hovedresultater

I 2020 har der været et lille fald i antallet af selskaber, der har indberettet, idet 202 ud af 225 drikkevandsselskaber og 98 ud af 100 spildevandsselskaber har indberettet. Der er således 300 selskaber, som har indberettet i år, imod 327 selskaber sidste år. Faldet skal til dels ses i lyset af, at antallet af selskaber, som skal indberette, er faldet fra 333 sidste år til 325 i år.

Drikkevand Vandkvalitet

I performancebenchmarking måles vandkvaliteten ved antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser af kravværdierne. Det vil sige, at måling af pesticider og andre miljøfremmede stoffer ikke indgår i performancebenchmarkingen.

Antallet af hændelser med mikrobiologiske overskridelser er faldet fra 1,34 overskridelser per mio. m³ vand i 2017 til 0,33 overskridelser per mio. m³ vand i 2019. Andelen af prøver, der overholder kravene, er steget fra 97,46 % i 2018 til 99,33 % i 2019. Antallet af akkrediterede prøver i forhold til det lovpligtige antal er steget fra 185 % i 2018 til 192 % i 2019, så der blev gennemført næsten dobbelt så mange prøver som krævet ifølge bekendtgørelsen. Antallet af ikke akkrediterede prøver er også steget betragteligt efter et fald i 2018. Til gengæld er antallet af drikkevandsselskaber med indberettede online bakteriologiske overvågninger faldet fra 23 til 17.

Forsyningsikkerhed

Drikkevandsselskaber havde i 2019 i gennemsnit 0,7 brud pr. 10 km ledning, hvilket er et fald fra gennemsnitligt 0,8 brud pr. 10 km ledning i såvel 2017 som 2018. Ikke alle brud er lige kritiske. Særligt langvarige og ikke varslede afbrud i vandforsyningen er til stor gene for vandforbrugerne. I gennemsnit var hver postadresse uden vand i 14 minutter, hvor det ikke var varslet mindst 48 timer forinden. I 2017 og 2018 var gennemsnittet henholdsvis 16 og 13 minutter.

Vandtab

Drikkevandsselskaberne havde et gennemsnitligt vandtab på 5,6 % af den udpumpede vandmængde, hvilket udgør et lille fald fra godt 6 % i både 2017 og 2018 og svarer til 920 l pr. km vandledning pr. døgn. Faldet i det opgjorte vandtab er formentlig lidt større, da vandselskaber, som har indberettet et negativt vandtab, i modsætning til tidligere ikke er medtaget i gennemsnitsberegninger. Afgiften på ledningsført vand kan tilskynde selskaberne til at have et vandtab på under 10 %.

Energiforbrug

Brutto- og nettoenergiforbruget for drikkevandsselskaberne er på hhv. 0,53 og 0,52 kWh pr. solgt kubikmeter vand, hvilket er stort set uændret i forhold til 2017 og 2018. Nettoenergiforbruget er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi selskaberne sælger til el- og varmenettet. De to tal er meget tæt på hinanden, da det er under 10 % af drikkevandsselskaberne, der sælger energi i form af el eller varme. Det mindste bruttoenergiforbrug er 0,0 kWh pr. kubikmeter vand, mens der er et vandselskab (Morsø Forsyning), der har et negativt nettoenergiforbrug på -0,47 kWh per

kubikmeter vand, da de har varmepumpe på anlægget og dermed producerer mere energi, end de forbruger.

Spildevand

Udløbskvalitet

Renseanlæggenes udledningskvalitet, der er en beregnet gennemsnitlig udløbskoncentration, og målt på kvælstof, fosfor og BI5, er stort set uændret igennem de tre år, der er gennemført performancebenchmarking. Vandkvaliteten i 2019 er 4,79 mg total-N/l for kvælstof, 0,47 mg P/l for fosfor og 3,70 mg BI5/l for BI5 (afspejler indholdet af biologisk nedbrydeligt organisk stof).

Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerhed på spildevandsområdet måles i benchmarkingen med nøgletallet afløbsstop per 10 km ledning. Afløbsstop er defineret som ethvert ikke-planlagt stop i ledningssystemet, pumpestationer eller bassiner, der påvirker vandgennemstrømningen og medfører svigt i forsyningssikkerheden i form af fx opstuvning af spildevand på terræn eller udledning af urensset spildevand til recipienter. Selskaberne havde i gennemsnit 0,60 afløbsstop pr. 10 km ledning i 2019, hvilket er et lille fald fra 0,64 i 2018. Gennemsnitstallet dækker over relativ stor varians selskaberne imellem.

Energiforbrug

I gennemsnit bruger danske spildevandsselskaber omfattet af vandsektorloven netto 0,50 kWh på at transportere en kubikmeter spildevand og 0,90 kWh på at rense det. Tallene er selskabernes energiforbrug fratrukket den mængde energi, selskaberne sælger til el- og varmenettet. Den samlede egenforsyningsgrad er 70 %, dvs. selskaberne producerer 2/3 af den mængde energi de forbruger på transport og rensning. Renseanlæggene producerer 82 % af den energi de forbruger. Nogle spildevandsselskaber (Biofos/Lynettefællesskabet, Biofos Spildevandscenter Avedøre, Aalborg Kloak, Vandcenter Syd, Kalundborg Renseanlæg) producerer mere energi, end de bruger, og selskaberne har derfor et negativt nettoenergiforbrug.